

Jutlus Nõos P, 21.10.18 kell 11.00, 21. pühapäev post *Trinitatis*

Lektsioonid: Jr 17:5–8; Mt 5:13–16

Pihikõne: Lk 9:24

Jutlus: Rm 10:12–18

Laulud: 307 (1–4); 245 (1–5, 6); 325 (1–6); 349 (1–4)

Ei ole ju erinevust juudi ja kreeklase vahel, sest seesama Issand on kõikide Issand, rikas kõikide heaks, kes teda appi hüüavad. Sest igaüks, kes hüüab appi Issanda nime, päästetakse. Kuidas nad siis saaksid appi hüüda teda, kellesse nad ei ole uskunud? Aga kuidas nad saaksid uskuda sellesse, kellest nad ei ole kuulnud? Kuidas nad saaksid kuulda ilma kuulutajata? Kuidas aga saadaks kuulutada, kui ei olda läkitatud? Just nagu on kirjutatud: „Kui kaunid on nende jalad, kes kuulutavad head rõõmusõnumit.” Siiski mitte kõik ei ole saanud kuulekaks evangeeliumile. Sest Jesaja ütleb: „Issand, kes on uskunud meie kuulutust?” Järelikult, usk tuleb kuulutusest, kuulutus aga Kristuse sõna kaudu. Kuid ma küsin: Kas nad ei ole siis kuulnud? Muidugi on, sest: „Kogu maale on kostnud nende hääl ja ilmamaa äärteni nende sõnad.”

Tänase Pauluse kirjakohta aluseks on sõna VT prohvet Joelilt (Jl 3), mis kõneleb lõpuajast ja mis on ühtlasi seotud Püha Vaimu tulekuga nelipühapäeval (Ap 2:16–21): „Ja pärast seda sünnib, et ma valan oma Vaimu kõige liha peale. Siis teie pojad ja tütreid hakkavad ennustama, teie vanemad uinuvad unenägusid nähes, teie noored mehed näevad nägemusi. Ja neil päevil valan ma oma Vaimu ka sulaste ja teenijate peale. Ma annan tunnustähti taevas ja maa peal, verd ja tuld ja suitsusambaid. Päike muutub pimedaks ja kuu vereks, enne kui tuleb Issanda päev, suur ja kardetav. Ja sünnib, et igaüks, kes hüüab appi Issanda nime, pääseb. Sest Siioni mäel ja Jeruusalemmas on pääste, nii nagu Issand on öelnud; ja pääsenute hulgas on need, keda Issand kutsus.“

Kui paneme selle lühikese prohvetikuulutuse ajaloolteljele, siis näeme, et Püha Vaimu tuleku ja Issanda päeva tuleku vahel on inimlikus mõistes väga pikk aeg. Juba meie ajaks on tollest nelipühapäevast möödunud peaaegu 2000 aastat ja Issanda päeva tulek võib ju veelgi viibida.

See võib tähendada ainult üht: Jumal on inimkonna vastu väga armuline ja pikameelne. Kogu see 2000 aastat on olnud armuaeg selleks, et inimesed pääseksid patust, surmast ja kuradist. Ning võib-olla lisab Jumal seda päästeaega inimkonnale veelgi. Seda aega tuleb ära kasutada.

Kuidas aga pääseda? Paulus vastab meile prohvet Joeli sõnadega: igaüks, kes hüüab appi Issanda nime, päästetakse. Issanda nime appihüüdmise all ei mõtle Paulus siin mitte lihtsalt Jeesuse nimel palvetamist, vaid Kristuse nime appihüüdmist koguduses, st jumalateenistusel (vrd 1Kr 1:2; 2Tm 2:22; Ap 9:14, 21; 22:16). Nõnda on pääsemine patust, surmast ja kuradist seotud koguduse tegevusega ja väljaspool kogudust seda pole. See tähendab tunnistada koos kogudusega valju häälega, et Jeesus on Issand.

Jumala antud pikk armuaeg, millest ennist kõnelesin pole ju inimkonna ajaloos olnud kerge aeg ja pole ka ette näha, et see kergemaks muutuks. Peamine raskuste põhjus on vastuolud inimeste ja inimrühmade vahel. Eks ole rahunused, kriisid ja sõjad inimühiskondades tulenenud just inimlikest vastuoludest, erinevate huvide põrkumisest.

Paulus kõneleb meie kirjakohtas juutidest ja kreeklastest, kes ristikoguduse sünni juures moodustasid oma vastandlike eeldustega palju probleeme. Ajaloo lõikes on ristikogudust räsitud õpetuslikud eriarusaamad, paavstluse ilmalikustumine, reformatsioon, uued konfessioonid, kiriku liigne koosmäng ilmaliku võimuga ja – vastupidi – kiriku getostumine. Meie ajal tekitavad kirikus vastuolusid liberaalsed ja konservatiivsed hoiakud.

Siiski ütleb Paulus: kõik need vastuolud on alati ületatavad, sest Issand on kõikide Issand, rikas kõikide heaks, kes iganes kogunevad teda üheskoos appi hüüdma. Olen seda ise kogunud: kui kristlaste vahel tekibki vaidlusi ja konflikte, siis need lahenevad alati, kui vaidlejate usk on tagasiviidav Jeesuse Kristuse kaljule.

Ja meie kirjakohtas toobki Paulus lugeja ette täpsed eeldused, mille puhul inimesed saavad üheskoos Issandat appi hüüda.

Esiteks peab inimestel olema niisiis usku Jumalasse – Isasse, Pojasse ja Pühasse Vaimusse. Mis on usk? Hb 11:1 on öeldud: „Usk on loodetava tõelisus, nähtamatute asjade tõendus.“ Usk pole meie elus midagi ebatavalist. Võib isegi öelda, et suur osa meie elust põhineb usule: et ööle järgneb päev või et me jõuame teatud ajaks punktist A punkti B.

Palju keerulisem on uskuda Kolmainu Jumalasse, sest seda usku pole igapäevaelus hakkamasaamise jaoks näiliselt tarvis. Meil pole tarvis uskuda Jumalasse, et hommikul ärgata või et kuhugi kohale jõuda. Need kõik asjad juhtuvad suure tõenäosusega niikuinii iseenesest.

Ent siis, kui keegi hommikul enam ei tõuse või ei jõua plaanitud sihtpunkti, hakkame me mõtlema, miks see niimoodi juhtus. Ja leiame, et selle tingis mingi kõrgem võim, kes ei allu meile või meie inimlikele autoriteetidele. Ja nüüd ongi inimese asi, kas ta tunnistab selle kõrgema võimuna Kolmainu Jumalat või kedagi/midagi muud.

Selleks aga, et inimene teaks, et on üldse olemas keegi selline nagu Kolmainu Jumal, peab ta olema Temast midagi kuulnud. Koguduseliikmeina, kes käivad tihti kirikus ja loevad ka iseseisvalt Piiblit, ei kujuta me tihti ette, et inimene, kes seda ei tee, ei tea Kolmainsusest peaaegu mitte midagi. Meie ajal ei kuulu usuline haridus enam inimese põhihariduse juurde ja selleks ongi kirikurahval tulnud rajada kirikukoolid, kus õpetatakse maast madalast ka usu aluseid.

Kui aga tahetakse, et inimene kuuleks midagi Kolmainsusest, on tarvis kedagi, kes Temas kõneleksid. Kust saada õpetajaid, kes õpetaksid rahvale ristiusku? Kirikuõpetajaid ja preestreid meil ju veel on, kuid kogudusevaimulike hulk pole kuigi suur – töö lihtsalt ei luba hõpsalt ära elada. Seepärast on kasutusele võetud evangeeliumi kuulutamine meedia ja sotsiaalmeedia kaudu, ka kristliku kirjanduse levitamine. Kuid sedasorti vahendid pole nii tõhusad kui Jumala sõna elav kuulutamine kirikus. Kirikus on vaimuliku ja inimese, koguduseliikmete vahel vahetu kontakt, muul viisil on inimesel võimalus sellest end lihtsalt eemaldada – kas siis telerit või raadiot kinni keerates või arvutit välja lülitades.

Selleks aga, et keegi läheks kuulutama evangeeliumi Kolmainu Jumalast, on ta tarvis esmalt tööle läkitada. Jeesuse jüngrite puhul oli selleks Jeesus ise, pärast Jeesuse taevaminekut ja Püha Vaimu tulekut on selleks Kristuse maapealne ihu, kirik. Kristuse kirik aga ei toetu millelegi muule kui Jumala sõnale. Sellele sõnale, mis on kirja pandud Piiblis. Ja kui kujutleda Jeesust Kristust *Logos*'ena, kellest kõneleb Jh 1, siis võime ka mõelda, et Jeesus Kristus on ise Sõna, sõna suure tähega.

Ja apostel Paulus võtabki oma mõttekäigu kokku salmis 17: „Järelikult, usk tuleb kuulutusest, kuulutus aga Kristuse sõna kaudu.“

Kõik Pauluse mõttekäigus tundub selge ja loogiline. Sõna on Jeesuse Kristuse läbi või näol ilmunud, kuulutajad on seda 2000 aastat kuulutanud ja usku on külvatud üle maailma. Ja ometi pole tagajärg selline nagu loogika ette näeb: kõik pole seda usku lihtsalt vastu võtnud. Ikka on kogu maailma rahvastikust kaks kolmandikku, kes pole vastu võtnud usku Kolmainu Jumalasse.

Miks läheb see nii vaevaliselt? Esiteks, inimeste, inimrühmade ja rahvaste meelemuutused võtavad väga kaua aega. Meie, eestlased oleme ristiusustatud juba ligi 800 aastat tagasi, kuid usk Kolmainu Jumalasse pole siiski meie ühiskonnas juurdunud nii, et see võiks olla meie rahva elus igapäevane alus.

Teiseks takistab inimeste puhul usu vastuvõtmist patt, mis ei nõustu usku Kolmainu Jumalasse pidama sama loomulikuks kui usku sellesse, et hommikul tõuseb jälle päike või et me jõuame päralt oma sihtpunkti. Sest miks järgnevad rahvaste elus usulise ärkamise perioodidele tagasilanguse perioodid? Võiks ju arvata, et kui on kord juba ärgatud, siis jäädaksegi ärkvele. Siiski nii see pole ja üks põlvkond usub Jumalasse rohkem kui teine. Kas jääb meil üle muud, kui õhata koos VT Laulikuga Ps 90:13: „Pöördu tagasi, Issand! Oh kui kaua? Halasta oma sulaste peale!“?

Õnneks pakub Jumala sõna palju lohutust meie mõistmatuses. Js 55:8–11 ütlebki Issand: „Aga minu mõtted ei ole teie mõtted, ja teie teed ei ole minu teed ... Sest otsekui vihm ja lumi tulevad taevast alla ega lähe sinna tagasi ... nõnda on ka minu sõnaga, mis lähtub mu suust: see ei tule tagasi mu juurde tühjalt, vaid teeb, mis on mu meele järgi, ja saadab korda, milleks ma selle läkitasin.“

Nõnda siis pole meil teha muud, kui panna kogu oma lootus Issanda peale, kes on oma Pojas Jeesuses Kristuses näidanud meile, et armastab meid ega taha meid ialgi maha jätta. Aamen.